

Turvemaiden käyttö maa- ja metsätalouteen – mikä (ja kenellä) on ongelma?

Raija Laiho

Tutkimusprofessori, Luonnonvarakeskus

LIFE OrgBalt, LIFE18 CCM/LV/001158

EU LIFE Programme project

“Demonstration of climate change mitigation potential
of nutrients rich organic soils in Baltic States and Finland”

Latvia University
of Life Sciences
and Technologies

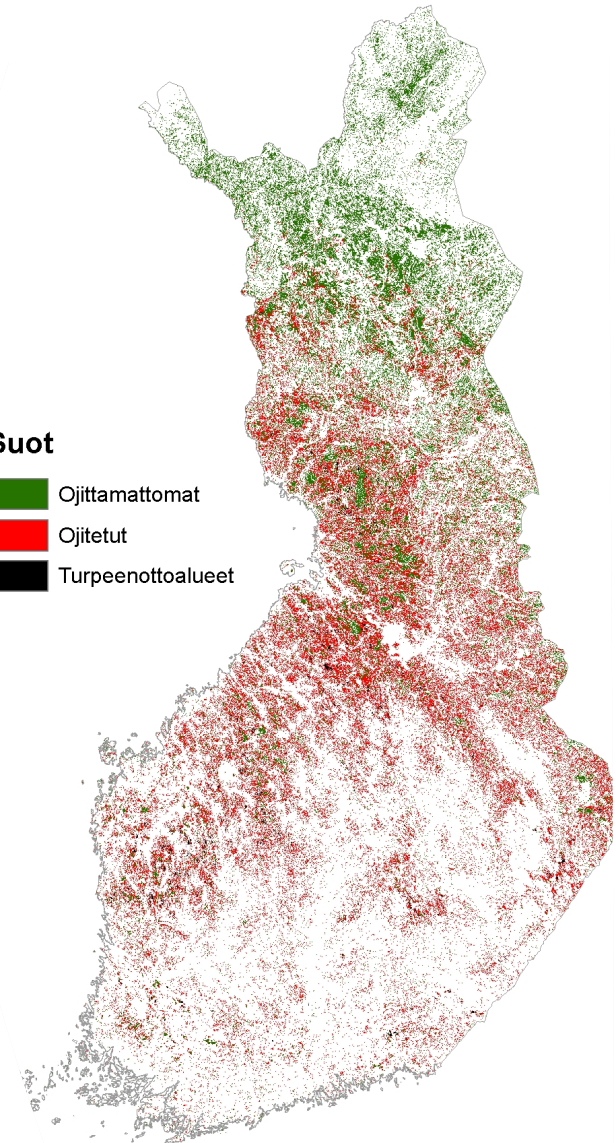

Suomen turvemaat 2023

- Kokonaispinta-ala 9,1 miljoonaa hehtaaria, 30 % Suomen maapinta-alasta
- Turpeen hiilivarasto on yli 70% Suomen maaperän hiilivarastosta, ja 8 x metsien puuston hiilivarasto

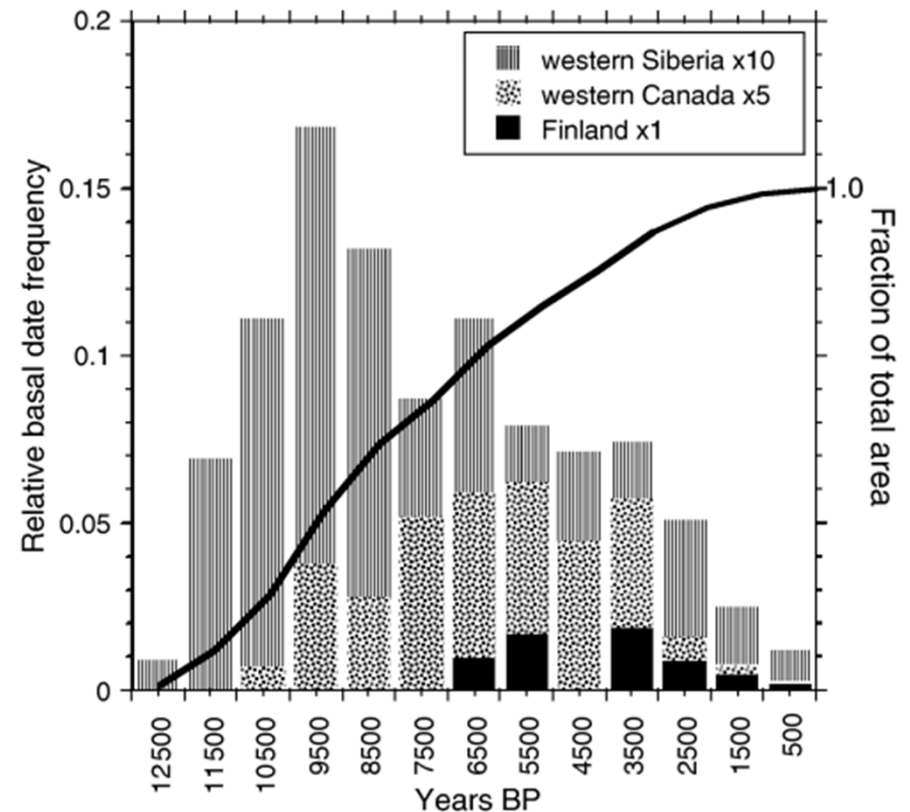
Suot

- Ojittamattomat
- Ojitetut
- Turpeenottoalueet

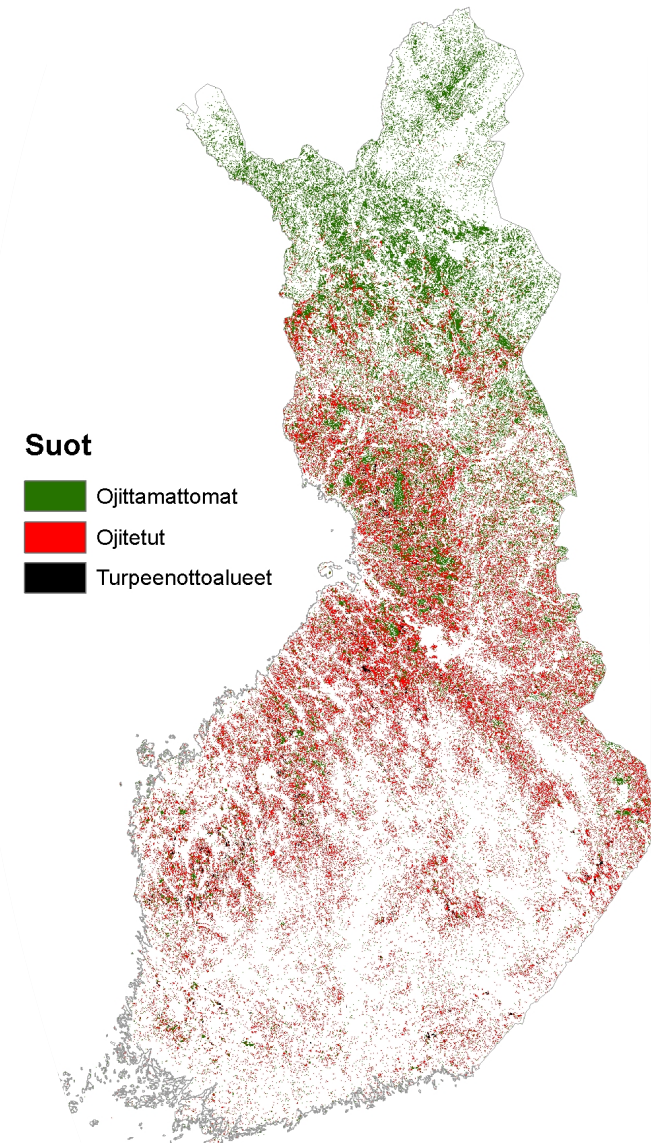
Miksi turpeen hiilivarasto on tärkeä

- Pohjoiset suot ovat vanhoja, niiden turpeen hiili on ollut poissa ilmakehästä tuhansia vuosia
- Satokasvit ja talousmetsien puustot enimmäkseen kierrättävät hiiltä pois ilmakehästä ja takaisin ilmakehään vaihtelevilla, mutta paljon lyhyemmillä aikajaksoilla (vuosia, vuosikymmeniä)

Suomen turvemaat 2023

- Kokonaispinta-ala 9,1 miljoonaa hehtaaria, 30 % Suomen maapinta-alasta
- Turpeen hiilivarasto on yli 70% Suomen maaperän hiilivarastosta, ja 8 x metsien puuston hiilivarasto
- Ojitettuja maatalouskäytössä 0,3 milj. ha
- Ojitettuja metsätalouskäytössä 4,9 milj. ha
- Kasvihuonekaasuinventaarion mukaan molemmista käyttömuodoista tulee lähes saman verran kasvihuonekaasupäästöjä, 8-9 milj. tn CO₂-ekv
- Haetaan keinoja saada päästöjä vähennettyä
- Kenen ongelma?
- Ketkä viestivät ja miksi?

Miksi tutkijoiden viestit voivat vaikuttaa ristiriitaisilta

- Tutkimuksen rahoittajat (ja tutkimusinstituutiot) edellyttävät viestintää tuloksista
- Viestintäkoulutuksella selkeisiin viesteihin! Ei enää "toisaalta-toisaalta" – jaarittelua tutkijoilta!
- Yksittäiset tutkimusraportit ovat yleensä väistämättä "osatotuuksia", ja on oleellista arvioida, millaisia tilanteita ne edustavat, esim. monessako paikassa mitattiin, millaisia paikat olivat, jne.

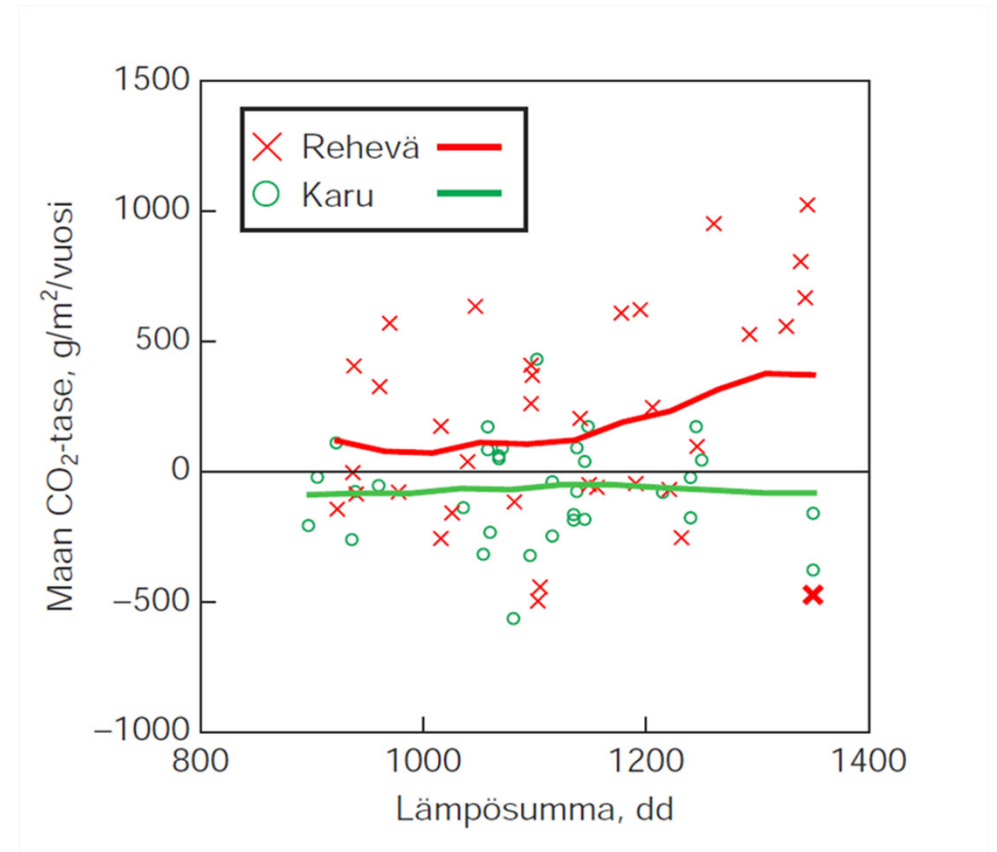
4. Tarkastelu
4.1. Tulosten luotettavuus ja
yleistettävyys

4. Tarkastelu
Tässä tutkimuksessa on
osoitettu ensimmäistä
kertaa, että ...

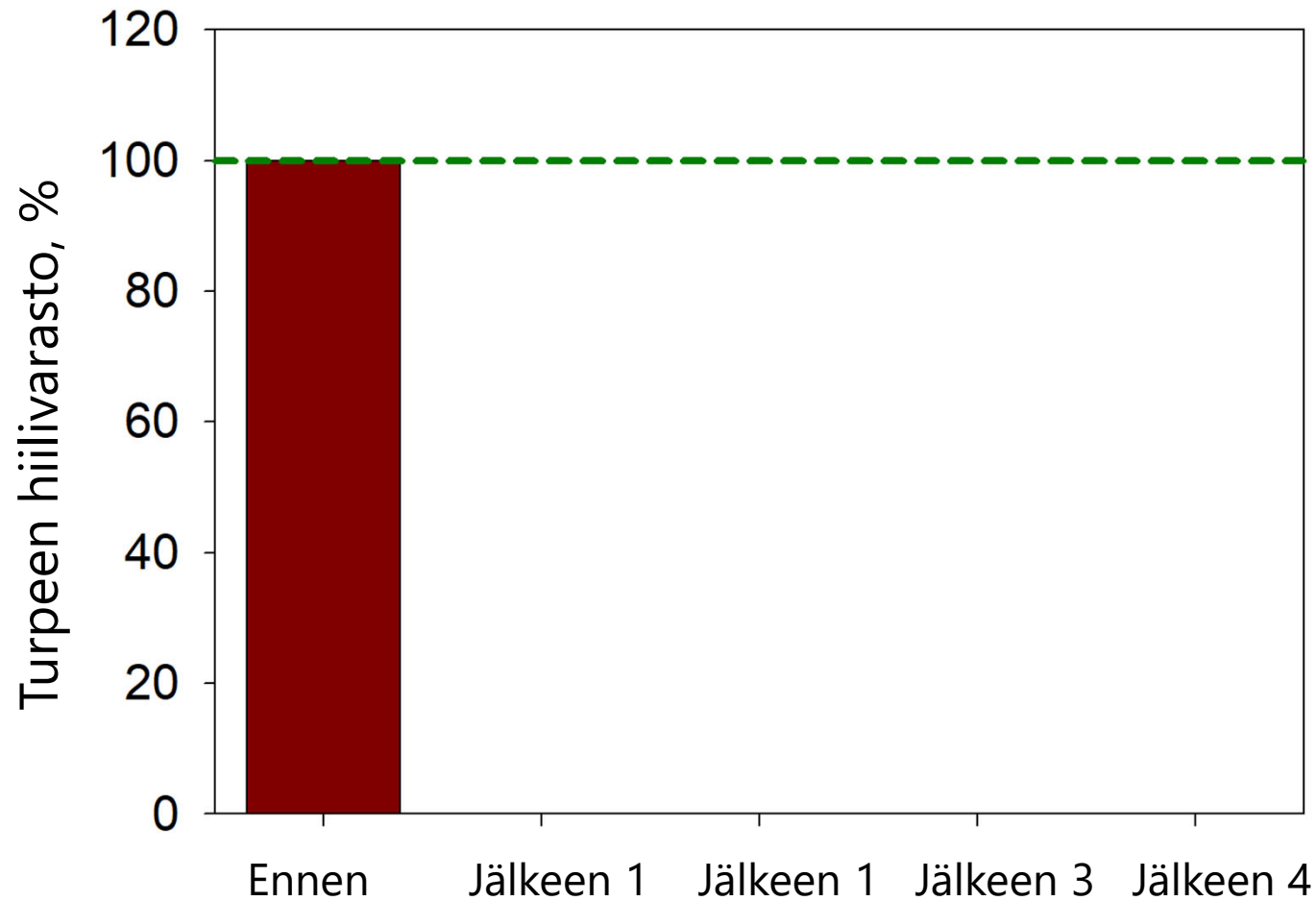
Tutkimukset perustuvat aina otantaan

- Joka hehtaarilla ei voida mitata
- Luonnossa on aina vaihtelua
- Yleistykset tehdään niistä mittausaineistoista, joita on saatavilla, tai mallien avulla
- Kun saadaan uutta tietoa, tulokset voivat muuttua paljonkin – tämä kuuluu tieteeseen
- Yksittäinen tutkimus ei koskaan edusta absoluuttista totuutta, mutta se voi olla parasta saatavilla olevaa tietoa
- Päätöksiä joudutaan tekemään enemmän tai vähemmän suuressa epävarmuudessa

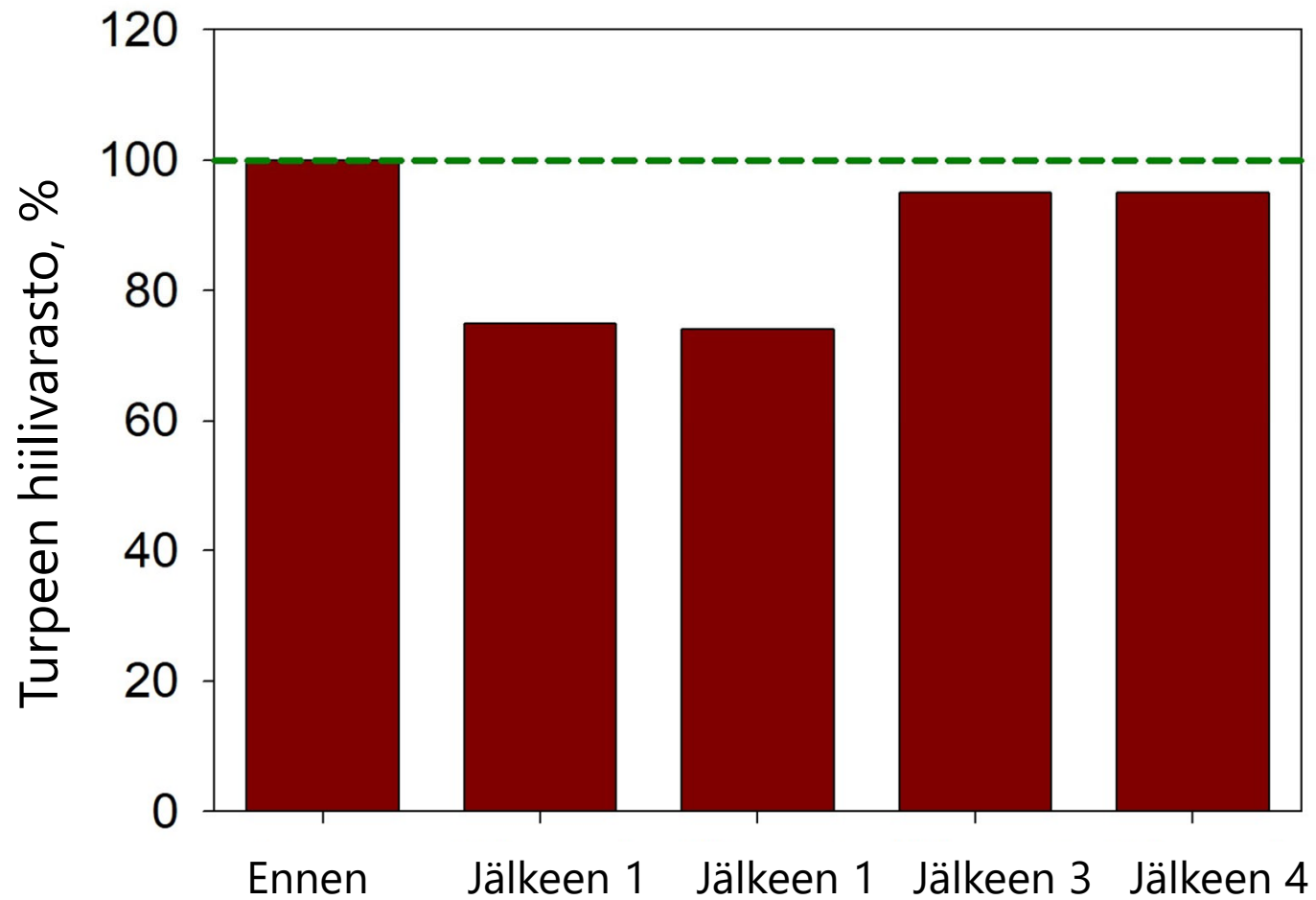

Perusperiaatteet ovat kuitenkin selviä

Turpeen hiilivarasto ojitushetkellä

Vanha turve hajoaa, hitaammin tai nopeammin

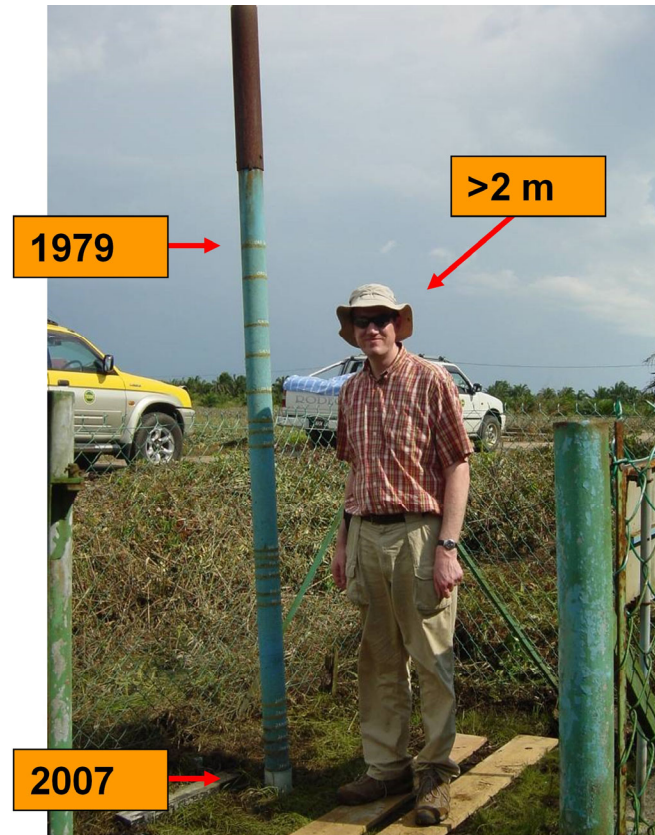

Nopein hävikki maatalouskäytössä lämpimässä ilmastossa

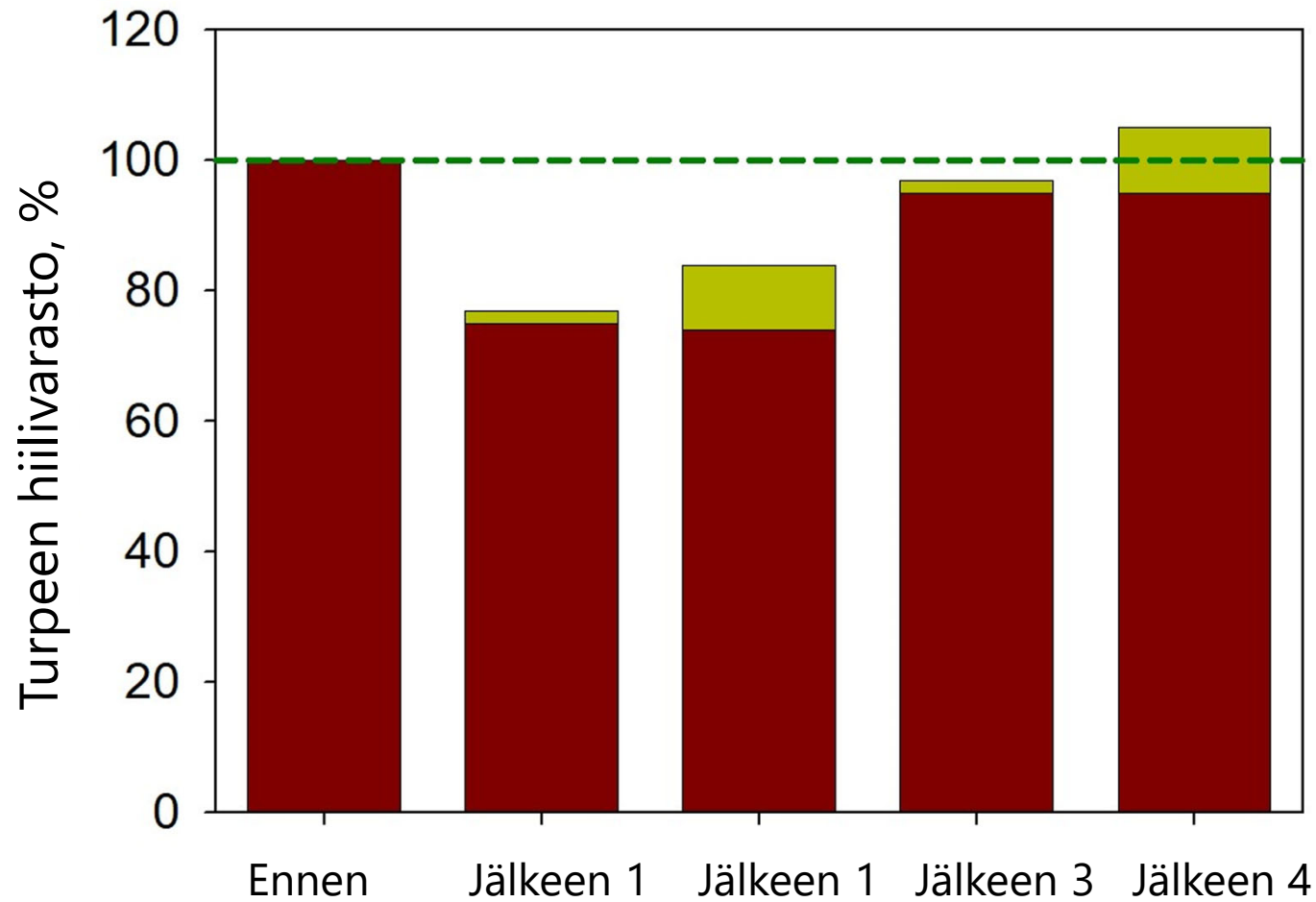

East Anglian Fens, UK, 4 m / 150 vuotta

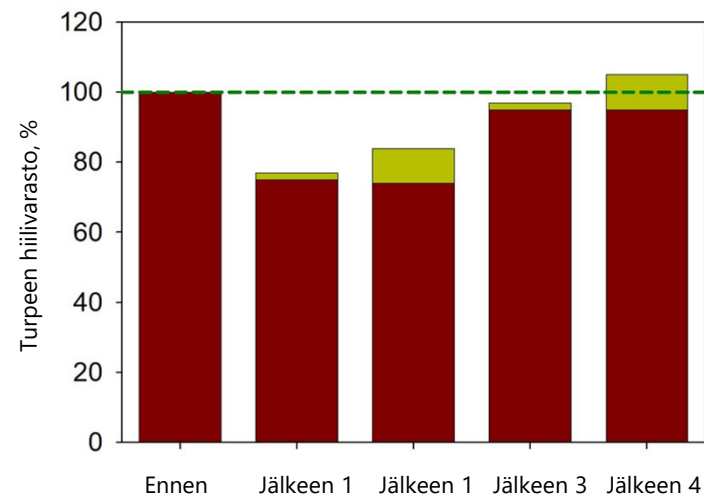

Malesia, >2 m / 30 vuotta

Kasvillisuuden karikesyöte lisää hiilivarastoa

- Turvemaan dynaaminen systeemi, joka "elää tai kuolee" uuden kasvimateriaalin syötteen ja vanhan kasvimateriaalin hajoamisen suhteesta
- Ilmastonmuutoksen hillinnässä on pitkällä aikavälillä tehokkaampaa suojella turpeen hiilivarastoja kuin lisätä maa- ja metsätalousskäytössä olevien turvemaiden kasvillisuuden hiilensidontaa
- Kasvillisuuden hiilensidonnasta lisääminen on kuitenkin parempi kuin olla tekemättä mitään
- Tilanteissa, joissa päästöjen lopettaminen ei onnistu järkevin toimin, on erinomainen tavoite pyrkiä päästöjen vähentämiseen
- Kun tarkastellaan ilmakehän hiilidioksidipitoisuutta, päästön vähentäminen systeemissä, joka menettää hiiltä, on yhtä hyödyllistä kuin nielun luominen hiilitaseeltaan neutraalissa systeemissä tai nielun suurentaminen systeemissä, joka sitoo hiiltä

Päästötietojen kattavuus maatalousmaiden osalta?

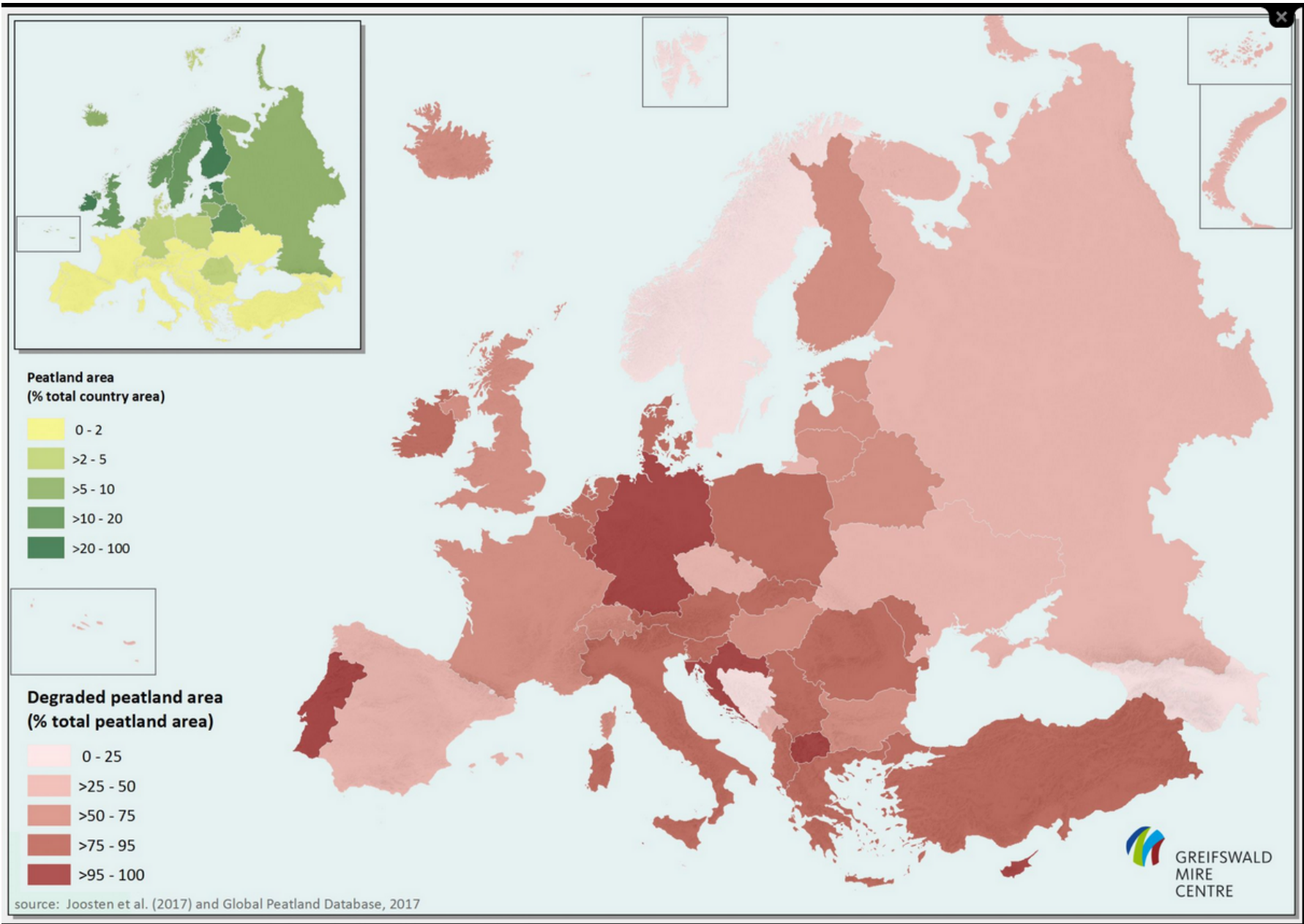
IPCC (2014) CO₂-oletuspäästökertoimet maatalouskäytössä oleville turvemaille:

- Drained croplands: yhteensä **39** mittauspaikkaa **boreaalisella ja temperaattisella** vyöhykkeellä; valtaosa temperaattisella
- Drained grasslands: **8** mittauspaikkaa **boreaalisella** vyöhykkeellä
- Kovin monelta uudelta paikalta ei ole saatu lisää tietoa 10 vuodessa; Suomen inventaario käyttää edelleen oletuspäästökertoimia
- Vertailun vuoksi: metsätalouskäytössä olevista turvemaista on päästötietoa 175 mittauspaikasta yksin Suomesta! (Jauhiainen ym. 2023, Biogeosciences 20: 4819–4839)

Tämä on ongelma! Mistä johtuu?

Kenen ongelma kasvihuonekaasupäästöt ovat?

- Vuosittain tehtävillä kasvihuonekaasuinventaarioilla pyritään selvittämään ihmistoiminnasta aiheutuvat päästöt, ja ilmastopolitiikalla pyritään päästöjen vähentämiseen
- Jos päästövähennystavoitteita ei saavuteta, voi tulla rahallisia sanktioita
- Kansallinen taso = valtio = veronmaksajat = ongelma on meidän kaikkien, vaikka päästöt tulevat yksittäisten maanomistajien mailta
- Viljelijöitä ja metsätalouden harjoittajia, joiden mailta päästöt tulevat, ohjataan sekä kansallisella että EU-tason maatalous-, metsä- ja tukipolitiikalla (MMM); toisaalta markkinat ohjaavat
- Tutkijat voivat vaikuttaa vaikuttamalla ministeriöihin, yrityksiin, neuvontaorganisaatioihin ja maanomistajiin; suora vaikutusvalta on vähäinen
- Maanomistajat voivat myös vaikuttaa tutkijoihin; miten?

Kiitos!

Keskustelua

- Kuinka tiiviisti olette seuranneet yleistä keskustelua maankäytön (maa- ja metsätalous) kasvihuonekaasupäästöistä ja niiden vähennystavoitteista?
- Ketkä ovat mielestänne olleet "äänekkäimpiä"?
- Ovatko tutkijoiden viestit olleet selkeitä ja johdonmukaisia?
- Koetteko tutkijoiden olevan enemmän "samalla puolella" vai "vastapuolella" kuin ammatilaiset?

